

geen wegvallen van Japanners, geen vacuum en toch zien we hetzelfde ontstaan. Sterker nog, de Curaçaoënaar, die geen liefde meer heeft voor den Nederlander, is zelfs in een groot aantal gevallen geen kleurling maar een blanke, dikwijls uit Europeesche Nederlandsche ouders geboren. De tegenstelling kleurling en blanke valt hier dus ook weg.

Er moeten dus andere oorzaken zijn, welke een verklaring geven van de in zulke verspreide gebieden ontstane haatgevoelens tegen den Europeeschen Nederlander, gevoelens die gedeeld worden door Javanen, blanke Curaçaoënaars, kleurlingen en in mindere mate door de verschillende bevolkingsgroepen in Suriname. De eenige algemeene factor is de Nederlander zelf.

En wat doet de Nederlander, die in deze gebieden komt? Hij handelt bewust superieur, ook als hij het niet is. Diegene, die werkelijk superieur is uit hoofde van technische kennis in vergelijking met de inwoners der gebiedsdeelen, kan zich op twee wijzen uiten. De eerste wijze en de zoogenaamd beste heeft collega VAN WULFFTEN PALTHE prachtig gekarakteriseerd met de woorden van TACITUS aan te halen:

„Goed gedaan worden is alleen voor zoover welgevallig, als men het blijkt te kunnen vergelden. Schiet het erover heen, dan komt haat in plaats van dankbaarheid”.

De tweede wijze is bruto-superieur doen, een wijze van optreden die soms gepaard gaat met een zich afzijdig houden, een mate van kwetsende onverschilligheid, een laatdunkendheid, een neerzien op, die haar weerga slechts kent in de verhouding van den meest arroganten werkgever tegenover zijn werknemer. Deze wijzen van optreden ziet men helaas bij praktisch alle Nederlanders in de Tropen in meerdere of mindere mate.

De staatkundige en de politieke toestanden beide doen aan deze situatie niet af, maar veeleer nog toe. Het eigenaardige feit doet zich voor, dat een blanke Curaçaoënaar met twee in Nederland geboren ouders in de kleinste gemeente in Nederland meer politieke rechten heeft, als hij daar woont, dan in zijn eigen geboorteland.

Het spreekt vanzelf, dat men uit deze simpele vergelijking niet het geheele drama in Indië kan verklaren, maar het is goed eens een weinig verder te kijken dan Indië en dan zal het blijken, dat een diepere en oudere verkeerde houding van de Nederlanders tegenover de inwoners van de gebiedsdeelen de oorzaak van veel ellende is en minder de incidenteele Japansche overheersching. Eenvoudiger verklaringen dan het psycho-analytische arsenaal kan men eerst toepassen, indien deze een redelijke verklaring bieden.

Gouda, 8 Mei 1946

W. W. DE REGT, *zenuwarts*

HET TOENEMEN VAN CHOLELITHIASIS

Als slotbeschouwing van zijn belangwekkende „Enquête naar het toenemen van cholelithiasis (N. T. v. G., bl. 287, 1945), eindigt collega G. SCHALIJ met de conclusie, dat de samenstelling van het voedsel bij hen, die daartoe voorbeschikt zijn, de vorming van galsteen in belangrijke mate beheerscht. Afgezien van de mogelijke juistheid van deze conclusie, meen ik te moeten opmerken, dat de door hem verzamelde gegevens mijns inziens geen aanleiding geven tot het leggen van dit vaste verband tusschen voeding en steenvorming. Immers, zijn recidivisten waren in ieder geval reeds vóór de plotselinge verandering van voeding in het bezit van galsteen, en wat betreft de nieuwe lijdens, is het allerm minst onmogelijk, dat ook zij reeds steenen hadden, die evenwel door het ongewilde strenge dieet geen klachten gaven. Collega SCHALIJ maakt op geen enkele wijze de mogelijkheid van steenvorming na (en dus misschien door) de verandering van voedsel waarschijnlijk. Ik meen dan ook, dat, als er verband tusschen voeding en galsteen is vastgesteld, dit alleen het verband geldt tusschen voeding en galsteenlijden. Door vet, kruiden, gebakken en gebraden spijzen, en zoo voort contraheert zich de galblaas door een reflex, van het duodenum uit opgewekt, en hierdoor kunnen één of meer galsteen klem raken in ductus cysticus of ductus choledochus. Dat dit inderdaad met de plotselinge veranderde voeding frequenter plaats heeft, is door SCHALIJ wel bewezen. Het belang van de diëtetiek voor de behandeling van galsteenlijders wordt door hem dus nog eens onderschreven. Of het dieet ook *prophylactisch* nut heeft en galsteenvorming voorkomt, staat mijns inziens, jammer genoeg, nog niet vast.

Nieuwenhoorn, 30 April 1946

J. P. KUGEL